

ערפאת עם שרית ישי, אורי אבנרי והילדה מונה: הכחדה בכל רגע

להגיע לביירות, ורק תודות למילחמה שלו הסכים ערפאת להיפגש איתך. זה נכון — אך בצורה שונה מכפי שסבורים רבים מן האומרים כך.

שני דברים קרו במהלך מילחמת-הלבנון, שאיפשרו את הפגישה הזאת בשעה זו. ראשית: הכניחה המחפירה של הסורים בעניין הפלסטיני.

במשך שנים מנעו הסורים כל יוזמת-שלום פלסטינית. הם שלטו בלבנון, היה להם כוח-ישו גדול בצמרת אש"ף. יחד עם סוכניהם של מדינות אחרות, כמו לוב, הם מנעו כל מדיניות-עצמאית של אש"ף.

עתה, כאשר ערקו הסורים ונטשו את לוחמי אש"ף בשדה-הקרב, וכאשר העולם הערבי כולו הפקירם לגורלם, מסוגל יאסר ערפאת לעשות את אשר רצה לעשות מזמן.

זהו אחד הפאראדוקסים של המלחמה: בביירות הנצורה, מול פני הסכנה של הכחדה אישית, יבנה הנהגת אש"ף בפעם הראשונה בחייה (ואני מקווה שזו בפעם האחרונה) דנהל מדיניות עצמאית לגמרי, ופתח יוזמת-שלום משמעותית.

שנית: יעלייתה של תנועת-השלום הישראלית. אומץ-ליבם של כל חלקי התנועה אשר יצאו בגלוי נגד מילחמת-הלבנון, הפגנות-ההמונים, עצומות החיילים והודעות ההורים — כל אלה עשו רושם יעמוק ביותר במחנה הפלסטיני.

כאן נבנה גשר, שחשיבותו לעתיד עשויה להיות בעלת משמעות היסטורית, נזרע כאן זרע, העשוי לנבט בעתיד בצורה שתשנה את טיב היחסים בין שני העמים, ושתביא למיפנה היסטורי בתודעתם.

כפי שאמר ערפאת עצמו, פגישה זו נועדה לשמש גם איתות של הוקרה למחנה-השלום הישראלי, שהתנגד למלחמה.

מי שמכיר במחנה זה, מכיר בישראל אחרת. ומי שמכיר בישראל אחרת, מכיר בישראל.

אם כן, מהו המסר? המסר הוא: אינו היתה קיימת עתה ממשה אחרת בישראל, זהו הרגע הפסיכודרמי להציע לעם הפלסטיני, באמצעות אש"ף, הצעת שלום נדיבה — את "השלום בין האמיצים".

הזדמנות זו תחמק, קרוב לוודאי. מנחם בגין אינו שארל דה-גול. אריאל שרון אינו שארל דה-גול. מבחינה אנושית, התגלו גם בשעת-הגיחון בכל קטנותם, בשדה הקרב הם מדברים על "חיות דורגליות" ועוסקים בהש" מצות אישיות.

אולם הפגישה הזאת פתחה פתח, ששוב לא ייסגר. נקבעו עובדות פוליטיות ונפשיות, ששוב לא תתבטלנה.

לפני מחנה-השלום הישראלי נפתחה הדרך לביצוע משימתו ההיסטורית: להביא לעם-ישראל שלום לדורות, שלום אמיתי וביטחון אמיתי, שמקורם בהתפייסות היסטורית בין שני העמים.

זהו העיקר. את השאר נשאיר לכתב-לובים.

בעיני כל אדם נכון, ובעיני כל מדינאי נכון, הכרזה כזאת מספיקה כדי לפתוח במשאומתן. ההכרה הפורמלית, המלאה, צריכה להיכלל בחוזה-השלום.

באים ואומרים: מדוע לא להצתם יותר, מדוע לא תבעתם הצהרה מפורשת עוד יותר?

כשטענה זו באה מפי אנשים תמימים, שאינם אמונים על מעשים פוליטיים, אני מבין אותה. אשיב להם כי בפגישה ראשונה כזאת, בנסיבות כאלה, די בכך. אני מוכן בכל עת לצאת בשליחותה של ממשלת-ישראל לפגישה שניה ושלישית, כדי להשיג גיטוחים מפורשים עוד יותר.

אך כשטענה זו באה מפי אנשים האמורים להיות אמונים על קריאת טכסטים פוליטיים, היא מעוררת בי רק כזו. הם מבינים את משמעותה של הצהרה זו.

נכון, אילו ניסחתי אני את תשובותי של ערפאת, הייתי בתחילת מנסח כמה מהן אחרת. יש לי גיטוחים משלי, והם חדי-משמיעים, ברורים, נהדרים. אבל המשיב היה יאסר ערפאת, מנהיג פוליטי שעליו להתחשב בגורם מים רבים.

השאלה היא: האם הדברים שאמר מהוונים צעד גדול קדימה, לקראת השלום, או לא?

רק עיוור יכול להכחיש זאת. עיוור או קנאי, המעדיף את סיפוח השטחים הכבושים על פני השלום.

הכך תלוי בטיב העיתוי. אומרים: רק תודות לאריאל שרון יכולת ביכלל

שארל דה-גול הציע ללוחמים האלגיריים, שביצעו זרועות נוראות עוד יותר, "שלום בין אמיצים". האמריקאים ניהלו משאומתן עם הוויאטקונג, שאכזריות שיטתיתם היו לשם דבר, הבריטים עשו שלום עם ראשי המאורמא, כנופיית-הגרילה האכזרית ביותר במאה הנ"כחית. מנהיגה, ג'ומר קניטה, אף התקבל — כך נדמה לי — עלידי מלכת בריטניה.

היו ימים שהבריטים סירבו לתת אשרת-כניסה למנחם בגין, האיש שתלה את שני הסמלים הבריטיים שלא היו לוחמים ומילכד את גופותיהם, האיש שפוצץ את מלון המלך-דויד, על עשרות הגברים הנשים, רובם אזרחים, שעבדו בו. בינתיים ביקר בגין בלונדון כמה פעמים.

אבל, שואלים רבים, איך זה הסכמתי לשבת עד ספה אחת עם אדם שהיה קשור — לפחות כדרג המדיני — עם מדיניות שבמיסגרתה בוצעו חלק מן הזוועות האלה?

אני עוקב מזה שנים אחרי המתרחש באש"ף, והיו לי מקורות מידע משלי. אני יודע כי מזה שנים פרעל יאסר ערפאת, יותר מכל אדם אחר באש"ף, למען המרת שיטת-הטרור בשיטות של מאבק מדיני. ערפאת הוא שהפסיק את מעשי-הטרור הבינלאומיים של אש"ף, כגון חטיפת המטוסים והפגיעה במוסדות ישראליים. הוא האיש שכפה על כוחות אש"ף שבתת-גשק לאורך הגבול הצפוני, שנשמר בקפדנות במשך שנה תמימה — עד שהפצצות המאסיויות של חילה-אוור בבירות הביאה לתגובה ששימשה עילה (מומנת) למלחמה — שלום עושים עם אויבים. ואיש אינו אוהב את השיטות של אויביו.

אך שוב: השיחה לא התנהלה בבית-קפה בפאריס. ישבנו בדירה בבירות הנצורה. ידענו שבכל רגע יכולה להיפתח ההתקפה הגדולה של אריאל שרון. הסתכלנו בבעלת-הדירה ובשלוש בנותיה הקטנות, ולא יכולנו להתחמק מן המחשבה: מה יקרה להם, כאשר תתחיל ההפצצה המאסיוית ביותר, וכאשר יתנהל כאן קרב מבית לבית, ומה יקרה לחילי צה"ל שיהרגו במערכה? האם העבר יבול להשכיח את ההווה? האם ההווה צריך להשכיח את העתיד?

העיקר אינו מה קרה אתמהו ומה נכתב את מול, אלא מה שקרה מחר. יום לפני הפגישה הכריז יאסר ערפאת פומבית שהוא מקדם כברכה את הצהרותיהם של שמונת היהודים הגדולים — פיאר מנרסי פראנס, נחום גורדמן ופליים קרוצניק — שהציעו הכרה הדרת בין מדינת ישראל ואש"ף.

בשיחה עימי, שהוקדה ברובה לבעיית ההכרה, טען יאסר ערפאת שאש"ף כבר הכריז, לפחות שלוש פעמים, על נכונות להכיר בישראל — עלידי קבלת ההכרזה האמריקאית-סובייטית משנת 1977. עלידי קבלת יוזמתי של ליאונרד ברונייב משנת 1981 ועלידי קבלת תוכנית האמיר פאהד (שנוסחה, למעשה, עלידי ערפאת עצמו). שלוש המיסמכים כוללים את ההכרה בישראל, במיט גרת של הסכס-שלום.

ושוב: יכולים אקדמאים לבוא ולנתח עד מחר בבוקר את המיסמכים זאת התגובות עליהם, ולפרש את הדברים כך או אחרת. אין לזה שום חשיבות פוליטית.

החשיבות הפוליטית היא בכך שבפגישה עם ישראלים, בדברו במישרון אל העם הישראלי, הכריז ערפאת כיצ' כיוזי 1982 בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים שהוא מוכן להכיר בישראל.

ערפאת עם אבנרי: מעלות? ביירות? מינכן? צידון?